

Találkozásaim az erdővel

Életem elmúlt 70 évében háromszor találkoztam az erdővel, miként ezen idő alatt, az erdők felett is három korszak vonult végig.

Az első korszakra a nagy tulajdonú (kincstári-nagybirtokos) erdő volt a jellemző. A második korszak az erdők államosításával, 1945 után kezdődött. A harmadik korszak a rendszerváltozással-kárpótlással indult el. Érdekes módon mind a három korszakhoz más jellegű, de markáns emlék és esemény köt az erdőhöz.

Első találkozás

Első ideirányuló emlékem, iskolaköteles gyermekkoromhoz kötődik, amikor minden május végén a közeli (3–4 km) ún. községi erdőbe vonult minden osztály madarak és fák napját ünnepelni. Ezt akkoriban mindenki madarak és fák napjának mondta.

Persze ez egyúttal a természet ünnepe is volt. Mondhatnánk majálisnak is. Mégis a kettő között lényeges különbség van.

Mégpedig, a madarak és fák napja a gyermekek ünnepe elsősorban, nevelő hatású, és mindig erdőben tartják. Míg a majális inkább a munka, a tavasz a sör és virsli ünnepe valamelyik réten és tisztáson, ami a felnőttek összejövetele.

Másik jellemző, míg a madarak és fák napja iskolai megünneplése évek óta fokozatosan elmaradt, addig a felnőtti majálisok rendszeressége évről évre növekedett.

Azt gondolom, hogy a madarak és fák napjának megünneplése nem volt soha állami tantervi előírás. Nagy kár, hogy ez a témakör, amely a természet

szeretetére és közvetve környezetünk védelmére nevelt, idővel fokozatosan elhalványult. Voltak ugyan az elmúlt évtizedekben úttörői majálisok, de ezek inkább mozgalmi kivonulások voltak.

Akkoriban a mi kivonulásunk az erdőbe osztályi sorrendben gyalogosan történt, nótaszóval. Az erdőbe érve a kijelölt erdei tisztás körül minden osztály körletet foglalt. Majd vezényszóra minden osztály felsorakozott a tisztáson, és az iskola igazgatója méltatta a madarak-fák napja jelentőségét és ismertette a nap programját. Ez a program lényegében osztályok közötti lepényevési, zsákbaugrálási, kötéltűzési, futási stb. játékokból állt.

Délre a község előfogatán mindig eljött a községi előljáróság képviselőiben a községi bíró, főjegyző és plébános. Ez így illet, mert az iskola falán „Községi róm. kath. elemi népiskola” feliratú tábla jelezte az iskola státusát.

Az iskoláról még talán annyit, hogy 5 tanteremben (V–VI. osztály 1 tanteremben összevontan) 5 tanítóval (1 nő, 4 férfi) történt kb. 240 tanuló tanítása. Ez a tanítói kar a téli hónapokban, jeles ünnepek alkalmával esti előadásokban színjátész csoportot, énekkart szervezett-rendezett, szórakoztató fellépés formájában. Ez a napi 7 órás tanítás, az ismétlő iskolai tanítás, a kötelező levente képzéssel stb. nagy teljesítmény volt.

Azt gondolom, akkoriban a tanítói munka hivatás volt, míg napjainkban elsősorban létforma.

A községi erdőről is csak érintőleg néhány gondolat.

Az erdő (kb. 100 ha) gazdálkodó személyek rész tulajdona volt az akkori erdőbirtokossági törvény szerint, és a községi előljáróság volt az erdőgazdálkodó. Ez az erdő biztosította a téli tüzelőt az iskolák, község háza, parókia és tanítók részére. A gazdálkodás eredményétől függően évente vagy növelték vagy csökkentették a paraszti tulajdonosok évi adóját.

Minden év tavaszán, mint gyerekek, nagyon vártuk a májusi madarak és fák napját. Ez akkor jelentős esemény és emlékezetes élmény volt. Emellett, bár észrevétlenül, de mindenképpen a természet, környezet, a madarak és fák szeretetére nevelt. Emlékké változva talán még szebb, mint volt hajdanán.

Második találkozás

Fotó: Czeke Zoltán

Ez már nem volt olyan szép és vidám, mint az első.

Ez 1950–51 telén történt, amikor ölfavágóként (munkakönyvi bejegyzés) dolgoztam a Bajától kb. 10 km-re lévő pörbölyi üe.-ben, a mai Gemenci Erdőgazdaságban. Ez nem volt könnyű, sem veszélytelen munka.

Ez a „barakk” már nem volt oly szép és vidám, mint az első találkozás. Nehéz időszak volt. Dolgozni kellett. Kellott a pénzkereset és tűzifa is.

Dúlt az osztályharc és szelektálás. Voltak jók és rosszak. A beadás-begyűjtés időszaka volt. Az alapvető élelmiszereket és ruhaféléket jegyre adták. A véletlen hozott a jelzett erdőgazdaságba, ami viszonylag közel volt a bajai lakásomhoz.

Itt az erdőgazdaságban hamar megtaláltam a társamat, mert ehhez a munkához legalább 2 férfi együttműködése szükséges. A kollégám már 2-3 telet dolgozott ebben a munkakörben és így ki tudott oktatni e munka fortélyaira. Miként mások, a társammal vállaltunk egy erdőrésztletet, ami tarvágásra volt kijelölve. Itt a brigádvezető útmutatása szerint feldolgoztuk rönknek-tűzifának a ledöntött faóriásokat.

Hétvégeken hazajártunk. Hét közben kint aludtunk. Az első hónapban egy előző évi földkunyhót hoztunk rendbe e célra. Majd amikor elkészült a munkásszállás és itt helyet kaptunk, itt laktunk, ágyban, szalmazsákban. Kb. 30 fűrészes dolgozott a vágásban.

Ekkor 25 éves voltam. Iskolai végzettség tekintetében szigorló állatorvos. A diploma megszerzésétől eltöltött az akkori „helyzet”, mert az osztályidegen-kulák-klerikális-reakciós megbélyegzést kaptam az egyetemi párt- és személyzeti vezetés

által. Végtére örülnöm kellett, hogy az erdő befogadott és favágó lehettem. Szerencsére nemsokára enyhült a helyzetem, már felcserként is dolgozhattam, majd pár év után visszavettek az egyetemre, rehabilitáltak és megkaphattam az állatorvosi diplomát. Többé már nem volt hátrányom, egyenrangú állampolgárként, a szakmám területéről mentem nyugdíjba.

Visszanézve erre az időszakra, azt vélem, a rosszban volt jó is. Megtanultam a fadóntást, a keresztvágó fűrész élezését-kezelését. Megismertem a fa engedelmességét, ha szakavatott kézzel kerül. Megismertem a fafajtaikat.

Talán nem túlzok, ha azt gondolom, hogy az erdei szakmunkás ismereteit elsajátítottam. Mindez párosult az erdő szeretetével.

Talán a legszebb emlék a keresztvágó fűrész csodálatos hangja-zenéje. Másként muzsikált az éles és életlen fűrész. Másként szólt a puha és kemény fában. Másként muzsikált a törzsnek a közepében, mint a szélén. Egyszóval, csodálatos volt az eszköz és anyag kölcsönhatásának reakciója.

Ezért bizonyos öröm és hála érzése ez az emlék, még ha némi keserűség is vegyül bele. Így volt ez az elmúlt évtizedekben. Jóllehet ekkor még álomban sem gondoltam arra, hogy valaha kárpótolni fog a sorsom, amikor az évtizedes állami kárpótlása folyamán 40 hektár erdő került a tulajdonomba.

Ez lett a következő, harmadik találkozásom az erdővel.

Harmadik találkozás

A még jelenlegi XX. században, az erdők harmadik korszaka a kárpótlással (1992) kezdődött. Ennek egyik, talán legfontosabb ismerve, hogy az eddigi kollektív erdőtulajdon jelentős

része (kb. 40%-a) magántulajdonba került.

Harmadik találkozásom az erdővel ennek a következménye. Szembesülnöm kellett a kárpótláson szerzett 40 hektár erdővel. Ennek fele fiatal feketefenyő ültetvény, a másik fele vegyes lombos lábas erdő.

A szerzés utáni első felismerés, amiről kevesen tudtak, hogy az erdő különleges tulajdon, és a törvényes keret különleges gazdálkodási formát ír elő. Persze végtére és idővel ráhatásaiból meg lehet ismerni az elvárásokat, előírásokat [erdőgazdálkodó, erdőterv, az e szerinti éves erdőgazdálkodás adminisztráció ügyintézőse, szakmai biztosíték (erdész) beépítése a gazdálkodás végrehajtásába stb.]. Jóllehet mindez nem is olyan egyszerű, mint aminek látszik.

Azt gondolom, hogy az Erdészeti Szakszolgálatnak sem könnyű sok apró tulajdonossal és ügyben eljárni, ami ugyanannyi szolgálatot igényel, mint egy nagy területű erdő esetében.

Most, a kárpótlás utáni első években mindenütt nagy gond az oszthatlan közös tulajdon, sok résztulajdonossal és kevéskecskecske tulajdonhánnyal. Ezek az erdők kezelhetetlenek, mert egyezség, közös akarat, elhatározás a tulajdonosok között sosem lesz. Azaz majd lesz nehezen egyetértés, amikor megszületik az erdőbirtokossági társulás, ha valamilyen profit-szerzési lehetőség van kilátásban.

Szerintem az egyszemélyi tulajdonú erdő és egyszemélyi önálló erdőgazdálkodói forma hozhat csak jó erdőgazdálkodást. Persze a kivétel erősíti a szabályt elv alapján előfordulhat jó gazdálkodás társult erdőbirtokossági formában is. Jóllehet én a közös tulajdonformában nem bízom, mert kényszeren alapul.

Ez az oka annak, hogy viszonylag sokan vannak még évek óta olyan 2-3 hektáros tulajdonosok, akik csak elmondás alapján ismerik erdőrésztulajdonukat.

E témában gyakran elhangzik, hogy tartamos-fo-

lyamatos-eredményes gazdálkodás csak társult nagy felületen lehet. Persze sok minden viszonylagos és nézőpont kérdése. Erre mondta egyik tulajdonos kollégám, hogy látott ő már 2-3 hektáron gazdálkodó (fóliázó kertész) milliómost és 100 hektáron gazdálkodó koldust.

Azt gondolom, jobb érv erre az a tény, hogy a legtöbb pár hektáros tulajdonos az erdőt csak kiegészítő, mellékes stb. gazdálkodási résznek tekinti a szántóföldje mellett.

Talán ez a körülmény sokunkat ösztönöz arra, hogy silányabb, parlagon őszvő szántóföldjeinken, ami egyszemélyi tulajdonban van, önerőből erdőt telepítsünk, sokszor a hatóság engedélye nélkül. Ilyen tendencia mutatkozik az utóbbi 1-2 évben.

Persze a kárpótlás óta eltelt néhány év kevés az erdő jövőjének jóslatához.

Mindenesetre az erdő öröméhez némi öröm is cseppent. Ez nem a saját panaszom, mert kárpótlási erdőm egyszemélyi tulajdonba került.

Így szerencsére nem kell senkivel vitáznom, csupán a Szakszolgálat előírásait kell követnem. Aktív erdőgazdálkodó lettem.

Így alakult a „harmadik találkozásom az erdővel”.

Még egy, újabb találkozásom az erdővel kizárható. Marad ezért a találó mondás: „három a magyar igazság!”

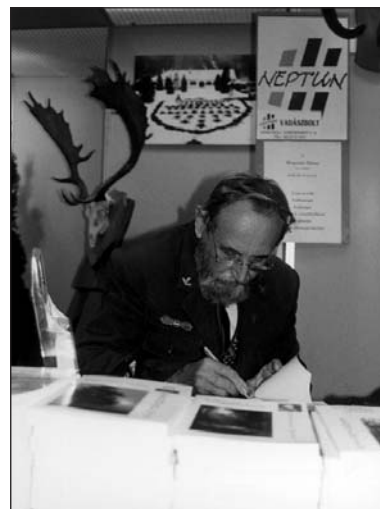
Dr. Repkény István

Vadászirodalmi pályázat, 2000

Hagyományaink szerint a millennium évében is meghirdetjük a Nimród Vadászújság és az Országos Magyar Vadászati Védegylet irodalmi pályázatát. Pályázni lehet minden vadászati témájú irodalmi alkotással.

Beérkezési határidő: 2000. október 31. Az eredményhirdetésre és a díjátadás ünnepségére december közepén kerül sor, amelyre az érdekelteket írásban hívjuk meg.

Az 1999. évi vadászirodalmi pályázat első helyezettje

Wentzely Dénes (képünkön), díjazásban részesült még dr. Fülöp Gyula, Hajdú László, Márok Tamás, Sebő László (Dunaszerdahely, Szlovákia) és Videcz Ferenc. Írásbeli elismerésben részesült Gálfalvi Gábor (Alsóboldogfalva, Románia) és Márton Imre (Bommagatan, Svédország).